

MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM
SAMKVÆMT LÖGUM NR. 63/1993
VEGNA MÝVATNSVEGAR NR. 848 UM BRÚ Á LAXÁ HJÁ
ARNARVATNI, SKÚTUSTAÐAHREPPI

NIÐURSTÖÐUR FRUMATHUGUNAR OG ÚRSKURÐUR
SKIPULAGSSTJÓRA RÍKISINS

1. INNGANGUR

Með vísun til 7. greinar laga nr. 63/1993 um mat á umhverfisáhrifum, var nýbygging Mývatnsvegur nr. 848 um brú á Laxá hjá Arnarvatni, Skútustaðahreppi tilkynnt til frumathugunar hjá embætti skipulagsstjóra ríkisins, með bréfi dagsettu 22. febrúar 1995.

Framkvæmdaraðili: Vegagerðin.

Frumathugun: Framkvæmdin var tilkynnt til embættis skipulagsstjóra ríkisins þann 22. febrúar 1995 og frummatsskýrsla lögð fram. Framkvæmdin var auglýst opinberlega þann 8. mars 1995 og birtist auglýsingin í Lögbirtingablaðinu, Morgunblaðinu og í innansveitarblaðinu „Í sannleika sagt“. Frummatsskýrsla lá frammi til kynningar frá 8. mars til 13. apríl 1995 hjá embætti skipulagsstjóra ríkisins, Reykjavík, og á skrifstofu Skútustaðahrepps, Hlíðarvegi 6, Mývatnssveit. Engin athugasemd barst á kynningartíma. Leitað var umsagnar fjögurra opinberra umsagnaraðila, Náttúruverndarráðs, Náttúruvannsóknastöðvarinnar við Mývatn, Skútustaðahrepps og Þjóðminjasafns Íslands. Auk þess var leitað umsagnar Veidifélags Laxár og Krákár. Með bréfi var athygli Hollustuverndar ríkisins og Ferðamálaráðs vakin á auglýsingu framkvæmdarinnar.

Gögn lögð fram við frumathugun:

1. **Frummatsskýrsla:** Mývatnsvegur um brú á Laxá. Mat á umhverfisáhrifum. Vegagerðin, febrúar 1995.

2. UMSAGNIR

Leitað var umsagnar **Náttúruverndarráðs** með bréfi dagsettu 27. febrúar 1995 og barst umsögn með bréfi dagsettu 23. mars 1995. Þar kemur m.a fram að Náttúruverndarráð samþykkti á fundi sínum þann 3. mars 1995 að gera ekki athugasemd við fyrirhugaða vegalögn, Mývatnsvegur nr. 848, og byggingu nýrrar brúar yfir Laxá. Ráðið telur að fyrirhugað mannvirki hafi fyrst og fremst sjónræn áhrif og „leggur á það áherslu að vandað verði til litavals á sulum, brúarbríkum og handriði svo að mannvirkið falli sem best inn í landslagið að sumarlagi.“

Þá er lögð á það áhersla að við framkvæmd verksins verði ekki hróflað við ánni, jarðrask verði í lágmarki „og að efnisfyllingar verði ekki svo nærri árbakka að náttúrulegur gróður og dýralíf raskist. Einnig er brynt að gömlu brýrnar yfir Laxá verði fjarlægðar þar sem stefnt er að því að halda mannvirkjum á svæðinu í lágmarki.“

Náttúruverndarráð telur að Vegagerðin hafi með skipulagstillögunni leyst umferð gangandi vegfarenda á viðeigandi hátt og að áningarstaður fyrir austan Mývatnsveg sé ágætlega staðsettur.

Einnig telur ráðið að „framkvæmdatíminn, þ.e. seinni hluti ágústmánaðar og lok 3 mánuðum síðar, sé skynsamlega valinn með tilliti til viðkvæms fuglalífs og mikillar umferðar náttúruskoðenda.“

Umsögnin var send Vegagerðinni í Reykjavík með símbréfi dagsettu 27. mars 1995.

Leitað var umsagnar **sveitarstjórnar Skútustaðahrepps** með bréfi dagsettu 27. febrúar 1995 og barst umsögn með bréfi dagsettu 27. apríl 1995.

Í umsögninni kemur fram að sveitarstjórnin gerir ekki athugasemdir við fyrirhugaða framkvæmd eins og henni er lýst, en bendir á að æskilegt sé að samkomulag sé milli framkvæmdaraðila og landeigenda um fyrirkomulag áningastaðar og göngustígs frá honum.

Umsögnin var send Vegagerðinni í Reykjavík með símbréfi dagsettu 3. maí 1995.

Leitað var umsagnar **Þjóðminjasafns Íslands** með bréfi dagsettu 27. febrúar 1995 og barst umsögn með bréfi dagsettu 13. mars 1995. Þar segir m.a. :

„Engar skráðar fornleifar, né friðlýstar, er að finna á svæði því sem fara á undir fyrirhugað brúarstæði og veg.“

Þjóðminjasafn Íslands hefur því engar athugasemdir við framkvæmdir þessar, en minnir á þjóðminjalög um skyldur framkvæmdaðila ef fornleifar ættu eftir að finnast við framkvæmdirnar.“

Umsögnin var send Vegagerðinni, Reykjavík, með símbréfi dagsettu 14. mars 1995.

Leitað var umsagnar **Náttúruverndarráðs við Mývatn** með bréfi dagsettu 27. febrúar 1995 og barst umsögn í bréfi dagsettu 21. apríl 1995.

Í umsögninni koma engar athugasemdir fram við frummatsskýrslu Vegagerðarinnar.

Umsögnin var send Vegagerðinni í Reykjavík, með símbréfi dagsettu 3. maí 1995.

Leitað var umsagnar **Veiðifélags Laxár og Krákár** með bréfi dagsettu 27. febrúar 1995 og barst umsögn í bréfi dagsettu 30. mars 1995. Þar segir:

"Bréf þetta er ritað fyrir hönd eigenda Hofstaða og stjórnar Veiðifélags Laxár og Krákár. Í upphafi viljum við sem undirritum bréf þetta og vitnað er til sem samráðsaðila vegna þessara framkvæmda taka fram, að ekkert samráð var við okkur haft, einungis beðið um leyfi til könnunar borunar á fyrirhuguðu brúarstæði.

Þá hefir ekki verið rætt við eigendur Hofstaða um þá vegagerð sem framkvæmd var s.l. sumar. Á undanföllum árum hefir mjög færst í vöxt, að ferðamenn staðnæmist við Laxárbrýrnar, einkum norðan árinna. Það er nokkuð algengt, að 4-5 rútur stoppi þarna á sama tíma, auk smærri bíla.

Hefir þetta valdið vaxandi ónæði fyrir veiðimenn. Með fyrirhuguðum áningastað mun örugglega aukast enn álag á svæðið. Við teljum því að áður en lengra er haldið varðandi þennan áningastað, verði að semja um nýtingu svæðisins með hliðsjón af veiði og ferðamennsku.

Að þeirri samningagerð verða væntanlega að koma Vegagerð ríkisins, Náttúruverndarráð og e.t.v. ferðamálayfirvöld.

Við höfum verulegar athugasemdir að gera við þá hugmynd að áningastað sem fyrir liggur og mun þeim komið á framfæri við Teiknistofu Halldórs Jóhannssonar."

Umsögnin var send Vegagerðinni í Reykjavík, með símbrefi dagsettu 31. mars 1995.

Allar umsagnir liggja frammi hjá Skipulagi ríkisins þar til kærufrestur er liðinn.

3. ATHUGASEMDIR

Engar athugasemdir bárust á kynningartímanum.

4. NIÐURSTÖÐUR FRUMATHUGUNAR

Markmið framkvæmdarinnar

Markmið framkvæmdarinnar er að endurnýja brýr yfir Laxá við Arnarvatn og ljúka endurbyggingu Mývatnsvegar frá Laxá að Geirastöðum.

Lýsing á framkvæmd

Um er að ræða lagningu 200 m kafla Mývatnsvegar frá vegamótum við Norðurlandsveg, nr.1, sunnan Laxár að nýbyggðum hluta vegarins norðan árinna. Fyrirhuguð brú á Laxá er stálbitabru með steypu gólfi. Brúin er 52 m á lengd í þremur höfum, $11 + 30 + 11 = 52$ m. Breiddin á brúnni er 9,5 m og þar af gangstétt 1,5 m er tengist gangstígum meðfram veginum í báðar áttir. Brúin hvílir á átta steypum súlum. Einungis fjórar þeirra sjást og standa á sökklum sem verða grafnir niður í hraunið á bökkum árinna, hinar súlurnar verða inni í vegfyllingunni. Áin fellur nokkuð bratt, í gamalli hrauntröð, á þeim kafla sem brúin er áformuð og er flúð í brúarstæðinu og um eins metra fall. Vegir að brúnni eru á hrauni. Bakkar árinna eru grónir svo og hraunið á vegstæðinu. Hvorki varpstaðir fugla né veiðistaðir raskast við framkvæmdina. Núverandi brýr á Laxá verða fjarlægðar.

Þá er einnig fyrirhuguð gerð áningarstaðar og göngustíga á norðurbakka Laxár.

Umhverfisáhrif

Vegagerðin lýsir umhverfisáhrifum í matsskýrslunni svo:

„Áhrif mannvirkisins á umhverfið eru fyrst og fremst sjónræn. Það blasir við öllum sem leið eiga um Norðurlandsveg eða um bakka Laxár. Áhrifin eru aðallega háð stærð mannvirkis og útliti. Veghæð ákvarðast af þeirri kröfu að hægt sé að ganga óhindrað eftir árbökkunum undir brúna, þ.e. að hæð undir brúarbita sé ekki minni en u.þ.b. 2 m. Stærð vegfyllinga ræðst síðan af veghæðinni, en einnig nokkuð af vegbreiddinni, en hún er heldur meiri á vegkaflanum en venjulegt er vegna göngustígsins. Til að draga úr áhrifum vegfyllinganna eru þær færðar frá bökkunum eins og mögulegt er með því að láta brúna ná nokkuð upp á land báðum megin. Við það opnast útsýnið til árinna og mannvirkin virðast léttari, sérstaklega þegar horft er á þau skáhallt frá bökkunum.

Brúin verður einföld og látlaus og dregur ekki að sér sérstaka athygli. Hún verður mjög létt að sjá með hlutfall haflengdar og hæðar í miðju um 38. Neðri brún burðarbitanna er bogadregin, sem þykir gefa

brúm í þremur höfum sérlega aðlaðandi útlit. Bogalínurnar valda sjónrænni spennu sem verður enn meiri við það að útlínur brúarinnar allrar séu í mjúkum háboga. "

„Áhrif mannvirkisins á lífríkið eru lítil eða engin. Engin breyting verður á ánni eða bökkum hennar. Þótt kunnugt sé að góðir veiðistaðir myndist í skugga undir brúm er ekki sennilegt að svo verði í þessu tilviki vegna straumkastsins í flúðinni.

Mannvirkin hafa engin áhrif á fornminjar eða aðrar sögulegar minjar svo vitað sé."

Náttúruverndarráð bendir á að mannvirkin hafi fyrst og fremst sjónræn áhrif og leggur á það áherslu að vandað verði til litavals á súlum, brúarbríkkum og handriði svo að mannvirkið falli sem best inn í landslagið að sumarlagi.

Þá er lögð á það áhersla að við framkvæmd verksins verði ekki hróflað við ánni, jarðrask verði í lágmarki og að efnisfyllingar verði ekki svo nærri árbakka að náttúrulegur gróður og dýralíf raskist. Einnig er brýnt að gömlu brýrnar yfir Laxá verði fjarlægðar þar sem stefnt er að því að halda mannvirkjum á svæðinu í lágmarki.

Veiðifélag Laxár og Krákár og landeigendur Hofstaða benda á að ferðamenn stoppi í auknum mæli við Laxárbrýnnar og hafi það valdið óhagræði fyrir veiðimenn. Fyrirhugaður áningastaður muni auka álag á svæðið og þurfi að semja um nýtingu svæðisins með hliðsjón af veiði og ferðamennsku áður

Þjóðminjasafnið staðfestir að engar fornleifar séu á áhrifasvæði framkvæmdarinnar.

Niðurstaða skipulagsstjóra ríkisins

Niðurstaða skipulagsstjóra ríkisins er sú að fallist er á framkvæmdina svo sem henni er lýst í matsskýrslu Vegagerðarinnar, með þeim skilyrðum að:

1. Fyrirkomulag fyrirhugaðs áningarstaðar og göngustíga norðan Laxár verði ákveðið að höfðu samráði við landeigendur, Náttúruverndarráð og Veiðifélag Laxár og Krákár og kynnt embætti skipulagsstjóra ríkisins, áður en þær framkvæmdir hefjast.
2. Haft verði samráð við Náttúruverndarráð um litaval á brúarmannvirki.

5. SKIPULAG

Ganga þarf frá skipulagsupphætti af fyrirhugaðri framkvæmd samkvæmt 2. málsgrein 5. greinar skipulagslaga.

6. ÚRSKURÐARORÐ

Með vísun til 8. greinar laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 63/1993 hefur skipulagsstjóri ríkisins yfirfarið gögn þau sem fram voru lögð af hálfu framkvæmdaraðila við tilkynningu, ásamt umsögnum.

Fallist er á fyrirhugaða lagningu Mývatnsvegar nr. 848 um brú á Laxá, eins og hún er kynnt í frummatsskýrslu Vegagerðarinnar, með þeim skilyrðum að:

1. Fyrirkomulag fyrirhugaðs áningarstaðar og göngustíga norðan Laxár verði ákveðið að höfðu samráði við landeigendur, Náttúruverndarráð og Veiðifélag Laxár og Krákár og kynnt embætti skipulagsstjóra ríkisins, áður en þær framkvæmdir hefjast.
2. Haft verði samráð við Náttúruverndarráð um litaval á brúarmannvirki.

7. KÆRUFRESTUR

Úrskurð þennan má kæra til umhverfisráðherra og rennur kærufrestur út þann 8. júní 1995.

Reykjavík 4. maí 1995.

Stefán Thors
Skipulagsstjóri ríkisins